

**Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D.
Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici**

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. II. Quodnam objectum primarium delectationis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

quam creaturam, videlicet seipsam in divinâ essentia conspicit, siquidem ex hactenus dictis est essentiale visioni quâ beata, ut sit in se virtualiter reflexa, seque iudicet duraturam in æternum. Neque hinc sequitur, aliquid creati admiscen-

dum fore primario objecto visionis, sed tantum objecto secundario, quamvis tantâ necessitate, ut nisi perpetuas visionis exhiberetur, nec divina essentia esset actualiter beatitudo objectiva, nec visio formalis. Patet ex dictis.

ARTICULUS IV.

Quale sit gaudium & fruitio Beatorum?

SUMMARIUM.

1. Quid & quomplex sit gaudium, vel delectatio.
2. Amor amicitie & concupiscentie in Beatis non distinguuntur.
3. Gaudium Beatorum ab habitu charitatis.
4. Cur in hac vita amor concupiscentie pertineat ad virtutem spei?
5. Objectum primum & directum gaudij est solus DEUS.
6. Dilatur infantia de amore proximi.

§. I.

Sine delectatio Beatorum ab habitu charitatis?

Notandum primo. Quod omnis Inclinatio in bonum, illius boni obtentu & possessione quietatur. Sicut ergo ad motum & inclinationem lapidis quies sequitur, quamprimum ille pervenit ad suum centrum, ita cum natura rationalis possidet suum bonum & finem, quam desideravit, gaudet & delectatur de illo; quæ delectatio si sit de fine ultimo, fruitio nominatur. Hoc in Beatis est duplex, velut & ipse amor Summi Boni: nam amorem amicitie seu benevolentie, quo DEUS amatur ut in seipso & sibiipsum summè bonus consequitur gaudium & delectatio de bono divino ut est bonum ipsius DEI: & exprimitur per illa verba *Apoc. 19. Quoniam regnavit Dominus DEUS noster omnipotens, gaudeamus, & exultemus, & demus gloriam ei.* Amorem vero concupiscentie, quo amatur DEUS, ut est summum bonum, & æterna felicitas ipsius Beati, sequitur etiam gaudium & delectatio de DEO, ut est summa satietas & beatitudo animæ, quod expresse Regius Pfaltres Pf. 15. *Adimplebis me lætitia cum vultu tuo.*

Notandum secundo. Utrumque amorem amicitie & concupiscentie in Beatis probabilis non distingui: Ratio est: Amor sequitur cognitionem: sed eodem actu visionis beatificæ repræsentatur Divina bonitas, ut est DEO, & ipsi Beato summè bona: ergo eodem quoque amoris actu voluntas poterit ferri in bonitatem divinam ut DEO & ut Beato bonam: ergo idem actus erit amor amicitie, & concupiscentie. Quæstio tamen est, à cuius virtutis habitu procedat delectatio, quæ sequitur amorem concupiscentie, & quodnam sit objectum primum ac divinum ipsius: nam quod delectatio & fruitio consequens amorem amicitie pertineat ad virtutem charitatis divinæ, sicut & ipse amor, facile consentiant Authores.

CONCLUSIO prima. Delectatio Beatorum, quæ gaudet de DEO tanquam Summo Bono beatorum, P. Mezg. Theol. Schol. Tom. II.

tificante & à se possesso, procedit ab habitu charitatis. Ita communis Thomistæ Ratio est. Eiusdem virtutis est amor & delectatio nata consequi amorem: sed amor concupiscentie, quo DEUS ut finis ultimus & objectum beatificum perfectè satians à Beatis diligitur, est actus charitatis Min. probatur, partim quia, ut not. 2. dixi, amor amicitie & concupiscentie in Beatis probabilis non distinguuntur; partim quia non est alia virtus Theologica assequibilis, cui debeat tribui amor concupiscentie. Non enim fidei, quæ est in intellectus, ut per se patet. Non spei, quia spes non manet in patriâ, partim quia tendentia ac via desinunt obtento termino atque spes est via & tendentia ad beatitudinem radicata in ipsâ fide: ergo obtentâ beatitudine & sublata fide spes definit; partim quia ablato formali motivo virtus non subsistit: sed motivum & objectum formale spei, quod est obtinenda beatitudo seu bonum arduum auxilio divino assequibile, non manet in patriâ, ergo nec manet spes, quæ de causa Apost. Rom. 8. *Spes qua videtur, inquit. (h. e. cuius objectum non jam ut assequendum creditur obicere, sed ut possessum videretur clare,) non est spes, nam quod videt quis, quid sperat?*

Dices. Amor concupiscentie, quam habemus in viâ pertinet ad virtutem spei. Respond. negando consequent. Quia in hac vita amor concupiscentie est ipsum desiderium, quo beatitudinem appetimus tanquam bonum arduum & absens: atqui in patriâ cessat ratio desiderij, absentie, & arduitatis, unde beatitudo actum spei amplius terminare non potest.

§. II.

Quodnam objectum primum delectationis?

CONCLUSIO secunda. Objectum immediatum primum & divinum huius delectationis est ipse DEUS. Ratio est primò, Illud est objectum primum & divinum tam amoris, quam delectationis, quod primario & directè per claram visionem repræsentatur ut summè amabile & delectabile: sed solus DEUS primario & directè sic repræsentatur, ut supra ex dictis de visione, ergo. Ratio est secundo. Objectum primum & directum virtutis Theologicæ est quid divinum & increatum, prout ex instituto dicitur in Tract. de fide: sed amor & delectatio patriæ sunt actus virtutis Theologicæ, & quidem charitatis secundum dicta; ergo habent pro objecto primario & directo visionem & beatitudinem formalem, quæ est aliquid creatum; sed DEUM & beatitudinem objectivam, tamquam objectum increatum.

Dixi objectum primarium & directum; sicut enim ipsa visio secundariò representat seipsam, sic etiam amor concupiscentiæ & delectatio poterit secundariò & indirectè terminari ad visionem; quemadmodum spes istius vitæ secundariò fertur in adeptioem Summi Boni tanquam objecti primarii.

6. Dices: Etiam si actus primarius alicujus virtutis Theologicæ directè debeat terminari ad objectum increatum & divinum: non tamen necesse est, ut actus secundarius ita terminetur; sic enim dilectio hominis propter DEUM, quæ est actus secundarius charitatis, habet proximum pro objecto terminativo. Subsumo. Sed delectatio est actus secundarius charitatis: ergo nihil obstat, quò minus pro objecto directè & immediatè terminante habeat creatam visionem.

Respondeo dist. majorem: nisi ille actus in accipiendo objectum terminativum totaliter dependeat ab actu primario, concedo. Si totaliter ab

illo dependeat, nego: sed delectatio est actus secundarius charitatis, ita tamen ut totaliter ab amore concupiscentiæ, qui est actus primarius dependeat, concedo. Ut nõ totaliter dependeat, nego min. & consequentiam. Cum enim nullatenus possit esse delectatio, nisi de objecto, quod amatur: ideò necesse est, illud objectum directè objici delectationi, quod objicitur amanti: atqui amor concupiscentiæ in patria directè objicitur DEUS: ergo & delectationi. Ex quibus datur disparitas ad instantiam: qui amor proximi propter DEUM ab amore DEI dependet quidem in accipiendo objectum movum, cum utriusque sit idem motivum, dum DEUS propter se & proximus amatur propter DEUM, non verò accipiendo objectum terminativum, quia amor proximi non ita sequitur amorem DEI per modum proprietatis necessariò emanantis, sicuti delectatio & gaudium consequitur amorem boni possessi.

ARTICULUS V.

De consuetudinibus accidentalibus ad beatitudinem

SUMMARIUM.

1. Cur dotes assignentur anima beata?
2. Definitio dotes.
3. Numerus dotium.
4. Consistunt non in operatione, sed habitu.
5. Objecta auctoritas D. Thoma exponitur.
6. Cur gratia sanctificans non constituat dotem?
7. Cur dotes non sint in Angelis?
8. Neque in Christo?
9. Quid sit dos corporis?
10. Exponitur impassibilitas.
11. In quo consistat subtilitas.
12. Quid sit dos agilitatis?
13. Quid sit dos charitatis?
14. Dotes redundant ex gloria animæ.
15. Definitio aureole.
16. Ternarius aureolarum ostenditur.
17. Cur aureola non respondeat voluntaria paupertati & obedientia?
18. Requisita ad aureolam virginitalis.
19. Corollaria inde deducta.
20. Requisita ad aureolam Martyrii.
21. Corollaria exinde deducta.
22. Requisita ad aureolam Doctoratus.
23. Aureola principaliter subjicitur in voluntate.
24. Christus non habet aureolas.
25. Nec Angeli.
26. Reunio corporum non pertinet ad essentialem.
27. Bene ad accidentalem & extensivam perfectionem beatitudinis.

§. I.

Exponuntur dotes anima beata.

NOTandum primò. Cum in æternâ beatitudine spirituale quoddam matrimonium in-catur inter animam & DEUM: ideò animæ tanquam sponsæ communiter à Theologis as-

signari quasdam dotes, per analogiam ad illam dotem, quæ in matrimonio carnali sponsæ assignatur partim in matrimonii solatium & eorum sublevationem, partim in ipsius sponsæ ornatum. Prout dicitur *L. Dotes ff. de jure dotum*. Notandum secundo. Dotem animæ à S. D. in 4. d. 49. q. 4. a. 1. sic definit: *Dotes ornatus anima, vita sufficiens, in æternâ beatitudine jugiter perseverans*. Ubi significantur tres condiciones ad rationem dotes requisitæ. Primò quòd conferatur à Christo Sponso vel totâ sanctissimâ Trinitate ad ornatum & jucunditatem animæ: neque enim ulla ibi sunt onera matrimonii, pro quibus sustinendis in matrimonio carnali dos tribui solet. Secunda est, ut conveniat in patriâ, seu beatitudine æterna, quia tunc solum sponsa in domum sponsi introducit, sitque indissolubile matrimonium inter animam & Christum, quâ de causâ dicitur *Apoc. 19. Venerunt nuptia agni, & uxor ejus preparavit se, & datum est illi, ut cooperiret byssino splendens & candido*. Tertiò requiritur habitudo ad Sponsum Christum, quia debeat esse donum sufficiens ad suavem unionem cum Christo. His positis in numero dotium facile conveniunt Authores: potissima discrepantia reperitur in exponenda illarum entitate: dum alii volunt illas in actu, ut Vasquez & Martini; alii in habitu, ut communiter Thomistæ; alii in utroque constituunt, ut Lorca hic disp. 22.

CONCLUSIO prima. *Tres sunt dotes anima beate, videlicet, visio, comprehensio, & fructio*. Ita Thomistæ ex *S. D. hic q. 4. a. 9.*

Ratio est: Illa dona sunt dotes anima beate, quæ ita sufficiunt ad ornatum animæ, suavemque ejus unionem cum Christo, ut simul respondeant dotibus animæ justæ, quibus in hac vita